

**SYLLABUS** BIO 474 Studim i Faunës

**Pedagogu:** MSc. Enerit Saçdanaku  
**Semestri** Pranverë 2015  
**Ngarkesa javore:** 3 lex / 2 sem  
**Kredite:** 8

**Objektivat e lëndës:**

Kjo lënë është formuar nga bashkimi i dy moduleve: zoogeografia dhe metoda të studimit të faunës. Moduli i parë (Zoogeografia) ka si objekt të studiojë shpërndarjen gjeografike të gjallesave shtazore dhe të shoqërimeve të tyre në sipërfaqen e rruzullit tokësor si dhe ligjshmëritë e mekanizmat që kanë ndikuar në shpërndarjen e gjallesave shtazore dhe vazhdojnë ende të ushtrojnë ndikimin e tyre mbi këtë shpërndarje. Gjithashtu, zoogeografia merret me përshkrimin e faunës së Rajoneve të ndryshme: Holoarktik, Etiopik, Malezian, Madagaskar, Neotropik, Polinezian, Australian, Zelandës së Re. Ajo bën rajonizimin zoogeografik të oqeanit botëror si dhe jep disa të dhëna për faunën e Shqipërisë. Moduli i dytë (Metoda të studimit të faunës) trajton metodat dhe teknikat e studimit të faunës, duke u përqendruar me tepër në grupet kryesore shtazore. Pra, trajtohen metoda të studimit të makroinvertebrorëve, metoda të studimit të peshqëve, amfibëve, reptilëve, shpendëve dhe gjitarëve. Gjithashtu, trajtohen metodika përcaktimi për grupet e ndryshme të kafshëve nëpërmjet njohjes dhe përdorimit të çelësave të ndryshëm të faunës.

Tema I: Temat që do të trajtohen në leksione:

Moduli I (Zoogeografia):

1. Zoogeografia, objekti i studimit dhe detyrat e saj. Mbulesa e tokës dhe gjallesat shtazore.
2. Koncepti i arealit. Zhvendosja e llojit brenda arealit. Roli i njeriut në përhapjen e kafshëve. Endemikët, autoktonët, aborigjenët dhe emigrantët.
3. Llojet invazive ose të huaja (aliene). Qendrat e prejardhjes dhe të shpërndarjes primare, fauna e rajoneve të izoluar, përzierja e faunave dhe fauna relikte. Kushtet kryesore për ekzistencën e kafshëve.
4. Përhapja e kafshëve në kontinente. Ligjshmëritë kryesore të përhapjes së kafshëve. Teoria e shtyrjes së relikteve dhe radiacioni adaptiv. Teoria e ndryshimeve të kores së tokës dhe rëndësia për zoogeografinë.
5. FAUNA OQEANIKE. Rajonizimi i faunës, zonat ekologjike të detit, rifet koralore. Rajonet zoogeografike të oqeanit botëror. Rajoni i ujërave të ftohta veriore ose rajoni i Arktikut.
6. Rajoni i ujërave mesatare të Pacifikut Verior. Rajoni i ujërave të Atlantikut Verior. Rajoni i ujërave të ngrohta të Indopacifikut. Rajoni i ujërave të ngrohta të Atlantikut. Rajoni i ujërave të ftohta të Jugut ose rajoni Antarktik.
7. Fauna kontinentale dhe natyra e saj. Parimet e klasifikimit të faunës kontinentale. NOTOGJEA. Rajoni i Zelandës së Re. Rajoni i Australisë. Rajoni i Polinezisë. NEOGJEA. Rajoni i Neotropikut.
8. PALEOGJEA. Rajoni i Madagaskarit. Rajoni i Etiopisë. Rajoni i Indo – Malajzisë (Lindor). ARKTOGJEA. Rajoni i Holarktikut (Neoarktik dhe Palearktik). Biomat globale.
9. Vlerësime për faunën shqiptare. Pamje e faunës shqiptare. Relievi. Zonat klimatike të Shqipërisë. Fauna e Shqipërisë dhe karakteristikat e saj. Zoogeografia dhe problemet e mbrojtjes e të ruajtjes së larmisë biologjike.
10. Koncepti i larmisë biologjike. Detyrat parësore të strategjisë për mbrojtjen dhe ruajtjen e biodiversitetit. Ekosistemet e antropogjenizuara. Njohuri për kategoritë e rrezikimit. Mbrojtja dhe ruajtja e biodiversitetit shqiptar.

Moduli II (Metoda të studimit të faunës):

11. Metodikë përcaktimi për grupet e ndryshme të kafshëve. Njohja dhe përdorimi i çelësave të ndryshëm të faunës. Përcaktimi i familjeve, gjinive, specieve.
12. Metoda të studimit të invertebrorëve kryesor (makroinvertebrorët ujor). Metoda të studimit të peshqëve.
13. Metoda të studimit të amfibëve dhe reptilëve.
14. Metoda të studimit të shpendëve. Metoda të studimit të Gjitarëve.

Tema II: Temat që do të trajtohen në seminare:

Moduli I (Zoogeografia):

1. Zoogeografia, objekti i studimit dhe detyrat e saj. Mbulesa e tokës dhe gjallesat shtazore.
2. Koncepti i arealit. Zhvendosja e llojit brenda arealit. Roli i njeriut në përhapjen e kafshëve. Endemikët, autoktonët, aborigjenët dhe emigrantët.
3. Llojet invazive ose të huaja (aliene). Qendrat e prejardhjes dhe të shpërndarjes primare, fauna e rajoneve të izoluar, përzierja e faunave dhe fauna relikte. Kushtet kryesore për ekzistencën e kafshëve.
4. Përhapja e kafshëve në kontinente. Ligjshmëritë kryesore të përhapjes së kafshëve. Teoria e shtyrjes së relikteve dhe radiacioni adaptiv. Teoria e ndryshimeve të kores së tokës dhe rëndësia për zoogeografinë.
5. FAUNA OQEANIKE. Rajonizimi i faunës, zonat ekologjike të detit, rifet koralore. Rajonet zoogeografike të oqeanit botëror. Rajoni i ujërave të ftohta veriore ose rajoni i Arktikut.
6. Rajoni i ujërave mesatare të Pacifikut Verior. Rajoni i ujërave të Atlantikut Verior. Rajoni i ujërave të ngrohta të Indopacifikut. Rajoni i ujërave të ngrohta të Atlantikut. Rajoni i ujërave të ftohta të Jugut ose rajoni Antarktik.
7. Fauna kontinentale dhe natyra e saj. Parimet e klasifikimit të faunës kontinentale. NOTOGJEA. Rajoni i Zelandës së Re. Rajoni i Australisë. Rajoni i Polinezisë. NEOGJEA. Rajoni i Neotropikut.
8. PALEOGJEA. Rajoni i Madagaskarit. Rajoni i Etiopisë. Rajoni i Indo – Malajzisë (Lindor). ARKTOGJEA. Rajoni i Holarktikut (Neoarktik dhe Palearktik). Biomat globale.

9. Vlerësime për faunën shqiptare. Pamje e faunës shqiptare. Relievi. Zonat klimatike të Shqipërisë. Fauna e Shqipërisë dhe karakteristikat e saj. Zoogjeografia dhe problemet e mbrojtjes e të ruajtjes së larmisë biologjike.

10. Koncepti i larmisë biologjike. Detyrat parësore të strategjisë për mbrojtjen dhe ruajtjen e biodiversitetit. Ekosistemet e antropogjenizuara. Njohuri për kategoritë e rrezikimit. Mbrojtja dhe ruajtja e biodiversitetit shqiptar.

#### Moduli II (Metoda të studimit të faunës):

11. Metodikë përcaktimi për grupet e ndryshme të kafshëve. Njohja dhe përdorimi i çelësave të ndryshëm të faunës. Përcaktimi i familjeve, gjinive, specieve.

12. Metoda të studimit të invertebrorëve kryesor (makroinvertebrorët ujor). Metoda të studimit të peshqëve.

13. Metoda të studimit të amfibëve dhe reptilëve.

14. Metoda të studimit të shpendëve. Metoda të studimit të Gjitarëve.

#### **Tema III: Temat që do të trajtohen në praktikë:**

Dita 1: Vëzhgim i gjallesave shtazore - Muzeu i shkenca të Natyrës, Tiranë.

Dita 2: Vëzhgim i faunës - Parku kombëtar Divjakë (Laguna e Karavastasë).

#### **Literatura bazë dhe ndihmëse:**

- K. Misja. Zoogjeografia. Tiranë, 2010.
- Leksione të shkruara mbi metodat e studimit të faunës.
- Frank Evers Beddard, 2008. A Text-Book of Zoogeography. Published by BiblioBazaar, LLC, 2008. 192 pages.
- S. K. Tiwari, 2006. Fundamentals of World Zoogeography. Vedams eBooks (P) Ltd (India). 384 pages. (Sarup & Sons, Ansari Rd. Daryaganj, Delhi).
- Bartholomew, J. G.; Grimshaw, Percy H.; Osgood, Wilfred H. Atlas of Zoogeography. *Science*, Volume 34, Issue 874, pp. 410-412.
- L. Gjikhuri, 2004: Udhëzuesi I punëve laboratorike të zoologjisë së parruazorëve (invertebrorëve), fq. 93-97; 103-109.

#### **FORMAT E VLERËSIMIT TË STUDENTËVE:**

Kontrolli	Vlerësimi në përqindje
Vlerësimi vjetor	20 %
Kontrolli final	80 %

Vlerësimi me notë bëhet në bazë të konvertimit të vlerësimit total në %, nota 5-10 progresivisht 41-100%.

Studenti, që rezulton më pak se 75% frekuentim në seminare humbet të drejtën për tu futur në provimin final dhe vlerësohet me M (mungesë). Nëse studenti ka frekuentuar kursin, por nuk paraqitet në provim vlerësohet NP (Nuk u Paraqit).

#### **Formati i lëndës:**

Lënda do të vlerësohet mbi bazën e një provimi final dhe detyrave të dhëna si pjesë e vlerësimit vjetor. Pikët e marra do të jenë kumulative. Nuk do të ripërsëritet provimi për asnjë motiv.

#### **Komunikimi:**

Ushtrimet e detyrave të shtëpisë, detyra e kursit dhe çdo njoftim tjetër do të jepet në klasë ose në adresën zyrtare të Universitetit "Ismail Qemali" të Vlorës në internet: [www.univlora.edu.al](http://www.univlora.edu.al) apo në adresën elektronike të pedagogut [enerit.sacdanaku@univlora.edu.al](mailto:enerit.sacdanaku@univlora.edu.al).

**Email:** Çdo student e ka për detyrë të kontrollojë rregullisht e-mailin. Do të ketë detyra dhe njoftime që do të jepen vetëm nëpërmjet e-mailit.

#### **Kodi i ndershmërisë:**

Studentët inkurajohen të punojnë edhe në grupe për ushtrimet e detyrat që u jepen. Nuk lejohen kopjimet nga njeri-tjetri në provime, për detyrat e kursit, të shtëpisë, etj. Thyerja e këtij rregulli do të shoqërohet me masa ndëshkimore që shkojnë deri në përjashtimin e studentit nga universiteti